

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΑΝΟΥ Ι. ΚΑΛΛΙΔΩΝΗ

Τραυματία Έφ. Άξιωμ. πολέμου 1940 - 41 και Έθν. Άντιστασέως

ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ

Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1964

ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΝΟΥ Ι. ΚΑΛΛΙΔΩΝΗ
ΤΡΑΥΜΑΤΙΑ ΕΦΕΔΡΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ 1940—1941 ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ

“Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,,

ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ - ΑΙΣΧΗ - ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

ΣΤΑ “ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΗΡΙΑ - ΚΡΕΜΑΝΤΟΡΙΑ,, ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ

* * *

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ — ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ — ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΠΛΗΞΗ

* * *

Ένα Ιστορικό ημερολόγιο που θα συνταράξει τις ψυχές των Έλευθέρων ανθρώπων και θα αποκαλύψει τους στυγερούς έγκληματίες του Έλληνικού Φασισμού. Ένα βιβλίο που πρέπει να διαβασθῆ από όλους τους Έλευθέρους ανθρώπους τῆς Γῆς.

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1964

«Τῆς ἱστορίας Ἱερὰν εἶναι
τὴν ἀλήθειαν ἠγούμεθα»

*Σὺς ἑρρασιὸς ἑλληνιστὶ εἰς ἑμὲ
κρητικὰ καὶ βορεινὰ κ. Ἡθικὴν Ἡθικὴν
Με' εὐφραδίαν*
3/2/1965

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ

Στῆ μνήμη τῶν ἀγωνιστῶν ποὺ ἔπασαν στὰς ἐπάλξεις
τῆς Λευτεριᾶς καὶ τῆς Δημοκρατίας

Κάθε γνήσιο ἀντίτυπο φέρει
τὴν ἰδιόχειρη ὑπογραφή τοῦ συγγραφέα

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μυριάδες ανθρώπων, εις ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἄκουσαν καὶ μίλησαν, συγκεχυμένα καὶ ἀνεύθυνα, γιὰ τὴν «Ἱστορία» τῆς Μακρονήσου.

Πολλοὶ ἐξύμνησαν—καλόπιστα ἢ κακόπιστα—τὴ Μακρόνησο ὡς «ΝΕΟ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ!» καὶ πλείστοι τὴν κατεδίκαν—οὐχὶ ἀδίκως—ὡς μεῖζον Νταχάου!

Ἄλλοι τὴν ἔβλεπαν ὡς «Ἐθνικὴν Κολυμβήθραν» καὶ ἄλλοι ὡς Ἐθνικὴν Κόλασιν!

Ὅσοι ὅμως ἐζήσαμε τὸ Μακρονησιώτικο δράμα καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ σιωπήσωμεν, λόγῳ ἀνωτέρας βίας, ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον δεκαπενταετίαν, ἀνοίγομεν τώρα τὸ στόμα μας, διὰ νὰ ἐξιστορήσωμεν ἀντικειμενικῶς—χωρὶς φόβο καὶ πάθος—καὶ μὲ στοιχεῖα ἀδιάσειστα (βάσει ἡμερολογιακῶν σημειώσεων) τὴν τραγικὴν πραγματικότητα τῆς Μακρονήσου.

Τώρα πλέον θὰ διαλυθῇ τὸ «Γαλανόλευκο Προπέτασμα» τῆς μεγαλυτέρας Ἐθνικῆς ἀπάτης καὶ θὰ φωτισθοῦν ἀπὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς ἀλήθειας, ὅλες οἱ πτυχές τοῦ φρικιαστικοῦ δράματος, διὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἀπατεῶνες, οἱ ἔκφυλοι, οἱ βασανιστὲς καὶ καταχραστὲς, ποὺ ὑπῆρξαν πρωταγωνιστὲς τοῦ «Μακρονησιώτικου Ἄγους».

Ἦλθε ἡ ὥρα ποὺ θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ σκεπάσουν τὸ πρόσωπον ἀπὸ αἰστροπῆ ὅλοι ἐκεῖνοι—οἱ κολόπιστοι βέβαια—οἵτινες ὑμνοῦσαν τὸ καταραμένο νησί τῆς «Ὠραίας Ἐλένης» ὡς «Ἐθνικὴ Κολυμβήθρα» καὶ τοὺς ποικιλωνύμους βασανιστὲς καὶ τυχοδιῶκτες ὡς... Ἐθνοδιδασκάλους καὶ ἀναμορφωτάς!

Ὅταν, ἐν ἔτει 1951, ἀπεφάσισα τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος βιβλίου ἔστρεψα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν Ἱερὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ὀρκίσθηκα νὰ ἐκθέσω μὲ πλήρη ἀντικειμενικότητα τὰς φρικαλεότητας τῶν φυλακῶν Μακρονήσου (Σ.Φ.Α. καὶ μετέπειτα Σ.Φ.Μ.) ποὺ τὰς ἐζήσα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, καθὼς καὶ ἄλλας τραγικὰς σκηνάς, αἱ ὁποῖαι διεδραματίσθησαν εἰς τὰς διαφόρους μονάδας τοῦ «ἀναμορφωτηρίου» καὶ τὰς ὁποίας μοῦ ἀφηγήθησαν αὐτόπται μάρτυρες ἀναμφισβητήτου κύρους, ἀξιοπιστίας καὶ ἀντικειμενικότητος. Ἐπὶ τοῦ αὐθεντικοῦ καὶ ἀμερολήπτου τῆς ἀφηγήσεώς μου οὐδεμίαν ἐπιδέχομαι ἀμφισβήτησιν καὶ προκαλῶ τὸν οἰονδήποτε ἵνα τολμήσῃ καὶ θέσῃ ἐν ἀμφιβόλῳ ἔστω καὶ ἓνα ν ἢ ἓνα ς ἀπὸ τὸ παρὸν Ἱστορικὸν ντοκουμέντο.

Ἐκ παραλλήλου δηλῶ ὅτι θὰ ἐκθέσω μετὰ θάρρους καὶ παρρησίας τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ μιᾶς τραγικῆς Ἱστορίας, τὴν τραχύτητα τῆς ὁποίας ἄς μεγαλοποιήσουν οἱ καλλιτέχναι τοῦ λόγου.

Φοβοῦμαι βέβαια ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ παρουσιάσω ἐν ὄλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τὸ «Μακρονησιώτικο δράμα» ἀλλ' ὅμως πιστεύω πὼς θὰ βοηθήσω ἄλλους, δεινοὺς χειριστὰς τῆς γραφίδος, ἵνα πραγματευθοῦν ἀρτιώτερον αὐτὸ τὸ δύσκολο καὶ μακάβριο ἔργο.

Ἐκ τῆς ἀντικειμενικῆς ἀφηγήσεώς μου εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ πεισθοῦν ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι καὶ καλόπιστοι ἄνθρωποι τοῦ πλανήτου τῆς Γῆς, ὅτι ἡ Ἱστορία τῆς Μακρονήσου ἀποτελεῖ αἰώνιο αἶσχος διὰ τὸν ἰπολιτισμὸν τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων καὶ θλιβερὰν διὰ τοὺς ἀπογόνους τῶν κληρονομίαν.

Διὰ τῆς παρούσης ρεαλιστικῆς ἀφηγήσεως ἐπιθυμῶ νὰ ἐξαγάγω ἐκ τῆς πλάνης τοὺς καλοπροαίρετους ὑμνητῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἀναμορφωτηρίου» καὶ νὰ γνωστοποιήσω, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ «διαπρεπεῖς» ἀναμορφωταὶ τῆς Μακρονήσου (Βασιλόπουλος—Τζανετάτος—Παπαγιαννόπουλος κ.λ.π.) ἐσύρθησαν εἰς τὰ ἀνακριτικὰ Συμβούλια καὶ τὰς φυλακὰς ὡς κοινοὶ καταχρασταί, πλαστογράφοι καὶ ἀπατεῶνες.

Ἐπιθυμῶ προσέτι νὰ διακηρύξω πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὅτι θεωρῶ ὡς ὑπεύθυνον τοῦ «Ἄγους τῆς Μακρονήσου» ὀλόκληρον τὴν σύγχρονον πολιτικὴν ἡγεσίαν τῆς Ἑλλάδος—ἀπὸ τῆς ἄκρας δεξιᾶς μέχρι τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς—ἥτις συνέβαλε—θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς—εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς θλιβερᾶς, διὰ τὴν ἔνδοξον Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, σελίδος, ἐπιμαρτυροῦσης τὴν σκληρότητα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ διχασμοῦ τῶν Ἑλλήνων.

Περισσότερον ὑπεύθυνος ὑπῆρξεν ἢ τότε ἐμπειρικὴ καὶ πολιτικῶς ἀναπηρικὴ ἡγεσία τῆς ἀριστερᾶς, ἢ ὁποία ἔρριψε, διὰ τῶν κολοσιαίων σφαλμάτων της, εἰς τὸ στόμα τοῦ Φασιστικοῦ λύκου ὅλους τοὺς γενναίους ἀγωνιστὰς τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως. Μετὴν πεποίθησιν ὅτι προσφέρω μίαν ἀκόμη ἀξιόλογον ὑπηρεσίαν πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὸν Λαὸν τελειῶνω τὴν προεισαγωγὴν καὶ ὑπερπηδῶ τὰ «τείχη» τῆς σκοπιμότητος, διὰ νὰ θύσω εὐλαβῶς ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Βωμοῦ τῆς Ἱστορικῆς Ἀληθείας.

ΚΑΝΝΙΒΑΛΙΚΗ ΥΠΟΔΟΧΗ

Στὸν καταραμένο χῶρο τῶν φυλακῶν Μακρονήσου, ἔφθασα, μὲ τὸ μικρὸ ἀτμόπλοιο «ΕΦΗ» καὶ μαζὶ μὲ ἄλλους 125 πολιτικούς κρατούμενους τῶν φυλακῶν Βούρλων Πειραιῶς, τὸ ἀπόγευμα τῆς 16ης Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1948.

Τὸ θέαμα ποὺ ἀντικρύζουμε δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστο, ἀλλ' ὅμως κανένας δὲν ἐφαντάζετο πῶς θὰ ἀντιμετωπίζαμε καννιβαλικὴ ὑποδοχὴ ἀνώτερη τῆς φήμης τῶν φασιστικῶν μεθόδων.

Στὴ βραχώδη ἀκτὴ τοῦ ξερονησιοῦ εἶναι παρατεταγμένοι οἱ ροπαλοφόροι ἀλφαμίτες τοῦ Σούλη (ἀντισ/ρχου Διοικητοῦ τῶν ΣΦΑ) καὶ περιμένουν τὴν ἀποβίβασίν μας, διὰ νὰ προβοῦν εἰς θεαματικὴν... ἐπίδειξιν δυνάμεως. Ἀρχίζει ἡ ἀποβίβασις καὶ ἡ πρώτη βαρκαδιὰ φθάνει στὸ μουράγιο εἰς τὰς 3²⁰' (μὲ τὸ ρολοῖ) μ. μεσημβρία.

Πρῶτος πηδᾶ στὴν ξηρὰ ὁ ὑπόδικος Μίνως Σταυρίδης, τὸν ὁποῖον ἀρπάζει πάραυτα ἀπὸ τὸ γιακὰ ἓνας ἀλφαμίτης (ἀργότερα ἐμάθαμε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Σταύρου τοῦ Λαζοῦ, τοῦ κτηνωδεστέρου ἀλφαμίτου) καὶ τὸν ρωτᾷ ἂν εἶναι Ἕλληνας ἢ Βούλγαρος. Φυσικὰ δὲν περιμένει νὰ πάρῃ ἀπάντησι καὶ ἀρχίζει νὰ τὸν κτυπᾷ λυσσαλέα μὲ τὸ ρόπαλο.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως πηδοῦν κι' ἄλλοι δεσμῶτες ἀπὸ τὴν βάρκα στὴν ξηρὰ καὶ ὁ Λαζὸς δὲν χάνει τὸν πολύτιμο χρόνο του μὲ τὸν Σταυρίδη ἀλλ' ἀρμάζει διαδοχικὰ ὄλους τοὺς ἀποβιβαζομένους καὶ τοὺς λιανίζει στὸ ματσοῦκι. Ὅσους ἀφήνει ὁ Λαζὸς τοὺς φωνάζει ν' ἀνεβαίνουν πρὸς τὰ ἐπάνω ὁ Κοθρᾶς—ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν ἀλφαμιτῶν—ὁ ὁποῖος τοὺς δίνει τὸ δεύτερο τάγιο. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεμβαίνουν καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς ἀλφاميτικής κουστωδίας Μυλωνᾶς, Μάκος, Βαίτσας, Στεργίου κ.λ.π. (τὰ ὀνόματά τους τὰ μάθαμε ἀργότερα) καὶ τοὺς ὀδηγοῦν ραβδοκοπώντας καὶ σπαζοκεφαλιασμένους εἰς ἓνα ἀνοικτὸν χῶρον συγκεντρώσεως. Ἀκολουθεῖ ἡ δευτέρα βαρκαδιὰ, τῆς ὁποίας ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε ζωηροτέρα.

Δυὸ-τρεῖς ἀπὸ τοὺς ἀποβιβασθέντας τοὺς ρίχνουν στὴ θάλασσα (ἐξ αὐτῶν ὁ Σαράντης Σαράντος σπάζει τὸ πόδι του) ἀπὸ τὸ ὕψος ἑνὸς βράχου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μᾶς ὑποχρέωναν νὰ σκαρφαλώνουμε, γιὰ νὰ μᾶς κλωτσᾶνε καὶ νὰ πέφτουμε στὰ ἀβαβῆ τῆς θαλάσσης.

Ἡ ἀπόβασις συνεχίζεται μὲ γοργὸ ρυθμὸ καὶ ὅσοι παραμένουμε ἀκόμη στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου παρακολουθοῦμε μὲ δέος καὶ συγκίνησι τὰ διαδραματιζόμενα, προσπαθοῦντες νὰ προετοιμάσουμε ἑαυτοὺς ψυχολογικῶς διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.

Στέκομαι ὄρθιος στὸ κατάστρωμα, δίπλα στὸν ἀρχιμανδρίτη Στέφανον Γεωργίου (τὸν Καπετὰν Παπαφλέσσα τῆς Πελοποννήσου), καὶ παρακολουθῶ συγκινημένος τὸ μακάβριο θέαμα τῆς ἀποβάσεως.

Οἱ δεσμῶτες προχωροῦν συνεχῶς πρὸς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου καὶ ἐπιβιβάζονται ὁμαδικῶς (18—20 σὲ κάθε βάρκα) εἰς τὶς βάρκες του.

Δεξιὰ καὶ ἀπέναντί μας, στὴν Νοτιοανατολικὴ ἄκρη τοῦ νησιοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 300 περίπου μέτρων, βλέπουμε στημένες τὶς σκηνές τῶν προηγηθέντων πολιτικῶν κρατουμένων, ποὺ παρακολουθοῦν κι' αὐτοὶ τὴν «ἀναμορφωτικὴν» ὑποδοχὴν μας.

Φρονῶ πὼς δὲν εἶναι δύσκολο νὰ ὑπείσέλθῃ κανεὶς στὴν ψυχολογία τοιούτων θεατῶν, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἀντίκρουζαν μιὰ τόσο ἄνανδρη κανιβαλικὴ ἐπίθεση ἐναντίον τῶν συγκρατουμένων τους.

Στὰς 4^{10'} μ.μ. μπαίνουμε κι' ἐμεῖς (ἔχουμε καὶ τὸ ρασοφόρο Γεωργίου μαζί μας) σκεπτικοὶ στὴ βάρκα, ἐνῶ στὸ μουράγιο ξεσπάει ἡ «Ἑλληνοπρεπὴς» ἀγανάκτησις τῶν ἀλφαμιτῶν—βασανιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν καὶ ὑβρίζουν τὸν ἀείμνηστον ἀρχιμανδρίτην μὲ τὰς χυδαίας φράσεις: Ἔλα ρὲ Τραγόπαπα! ρὲ Κερατόπαπα! Πουστόπαπα! καὶ θὰ ἰδῆς τί θὰ πάθῃς. Θὰ σοῦ βγάλουμε τὰ γένια τρίχα τρίχα! Ἐξω ἀπ' ἄδικο, ψιθυρίζει χαμογελώντας ὁ Παπαστέφανος, ἄφες αὐτοῖς. συνεχίζει ψιθυριστά, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγνώριζα τὸ ζωηρὸ χαρακτῆρα τοῦ νεαροῦ Ἰερωμένου, διὰ τοῦτο τοῦ κάνω συστάσεις ὅπως διατηρήσῃ τὴν ψυχραιμία του πρὸς ἀποφυγὴν βαναύσου μεταχειρίσεως.

Τώρα πλέον ἔχει συμπληρωθῆ τὸ φορτίον τῆς βάρκας (εἶναι ἐντὸς αὐτῆς ὁ Δικαῖος Κουράκος, ὁ Μηνᾶς Παπαμιχαήλ, ὁ Σπῦρος Βελούδιος, ὁ Νίκος Καλφακάκος καὶ ἄλλοι) καὶ πλέομεν πρὸς τὸν βράχον τοῦ μαρτυρίου, ὑπὸ τὰς λυσσαλέας καὶ ἀδιακόπους κραυγὰς τῶν ροπαλοφόρων, ποὺ κινοῦν τὰ ρόπαλα ἀπειλητικὰ καὶ ὑβρίζουν τὸν ρασοφόρον, ἀπειλοῦντες πὼς θὰ τὸν βαφτίσουν στὴ θάλασσα!

Σὲ λίγο φθάνουμε στὸ σημεῖον ἀποβιβάσεως καὶ πηδάω πρῶτος εἰς τὴν ξηρά. Ἀκολουθεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης γελαστός καὶ ἀτάραχος.

Ἐμένα μὲ παραλαμβάνει ὁ Λαζὸς μὲ σηκωμένο τὸ ρόπαλο καὶ μ' ἐρωτᾷ: Τί εἶσαι ρὲ Βούλγαρος ἢ Ἕλληνας; Βούλγαρος εἶσαι σύ, τοῦ ἀπαντῶ θαρραλέα, καὶ νὰ προσέχῃς πὼς μιᾶς σ' ἕνα τραυματῖα ἀξιωματικὸ τοῦ Ἀλβανικοῦ μετώπου! Ἐμπρὸς τράβα, μοῦ λέει χωρὶς νὰ μὲ κτυπήσῃ. Τὸ θάρρος μοῦ βγῆκε σὲ καλό.

Προχωρῶ, ἀφίνωντας πίσω μου τὸν Παπαστέφανο, καὶ ἀνεβαίνω βιαστικὰ τὸν ἀμαρτωλὸ βράχο (ἐκεῖ ἦταν ὁ κίνδυνος νὰ φᾶς καμιὰ κλωτσιὰ καὶ νὰ βρεθῆς στὴ θάλασσα) εἰς τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου μὲ ἀρπάζει ἕνας πανύψηλος κοκκινοτρίχης ἀλφαμίτης καὶ μ' ἀρχίζει μὲ μιὰ ἐγγλέζικη ζωστήρα ἀπὸ τὶς πλάτες καὶ τὸ κεφάλι. Πόσες μοῦριξε δὲν τὶς μέτρησα. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θυμοῦμαι εἶναι ὅτι εἶχε πιαστεῖ ὁ σβέροκος μου καὶ πήγαινα, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, μονόπαντος σὰν τὸ λῦκο.

Ὁ πανύψηλος αὐτὸς κοκκινοτρίχης ἀλφαμίτης ἦταν ὁ ἐκ Μακεδονίας Στεργίου, ἀποκαλούμενος καὶ Μπαρμπαγιῶργος!

Δὲν εἶδα φυσικὰ τί ἀπέγινε μὲ τὸν παπᾶ, ἀλλ' ὅμως μοῦ εἶπε σὲ λίγο, ὅταν μᾶς συγκέντρωσαν ὅλους μαζί, πὼς δὲν τὸν κτύπησαν καθόλου καὶ τοῦτο διότι ἐπενέβη κάποιος ἀξιωματικός, κατὰ διαταγὴ τοῦ κ. Διοικητοῦ, πὸς διέταξε νὰ μὴ κτυπηθῇ ὁ Παπᾶς. Ὅταν ἀπεβιβάσθησαν στὴν ξηρὰ καὶ οἱ τελευταῖοι ἐπιβάτες καὶ ἔφθασαν στὸν «χῶρο συγκεντρώσεως» τότε ἄρχισε ἡ «ἀνάκρισις» ἀπὸ τοὺς χασισομεθυσμένους (μετέπειτα μάθαμε ὅτι τοὺς εἶχαν ποτίσει κρασί καὶ χασίς) ἀλφαμίτες.

Ἡ «ἀνάκρισις» ἦταν σχεδὸν στερεότυπη καὶ οἱ «ἀνακριταὶ» Κοθρᾶς (ἀρχιαλφαμίτης) καὶ Μάκος (ἀκόλουθος καὶ μέτοχος τῶν ἐρωτικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Διοικητοῦ τῶν φυλακῶν ἀντ/ρχου Σούλη) ἔδιναν κωμικὸ τόνο, μὲ τὴν βλάχικη προφορὰ τους, στὴν τραγικότητα τῶν στιγμῶν.

Οἱ «κύριοι ἀνακριταὶ» κύτταζαν ποιὸς εἶναι περισσότερο νέος καὶ κτυπημένος καὶ τὸν ρωτοῦσαν: Ἰσὺ οὐρὲ κουντουστούπ', ἐρωτᾶ ὁ Κοθρᾶς τὸν ἀείμνητο Δικαῖον Κουράκο, τί εἶσαι; Ἄνθρωπος εἶμαι, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ σεμνὸς ἐκεῖνος Λάκων ἀγωνιστής, καὶ σηκώνεται ὄρθιος.

—Καλὰ σὺ βλέπ' ἀνθρουπους εἶσ' δὲν εἶσ' γουμάρ' ἀλλὰ λέου μαθὲς ἂν εἶσ' μπουλσεβίκους. Μάλιστα εἶμαι τοῦ ἀπαντᾶ ὁ δεσμώτης Κουράκος.

—Τί γράμματα ξαίρεις οὐρέ; τὸν ξαναρωτᾶ ὁ Κοθρᾶς.

—Εἶμαι ἀπόφοιτος Γυμνασίου, τοῦ ἀπαντᾶ ψύχραιμα ὁ ἀνακρινόμενος.

—Ἄμ' τότες ἰσὺ θάσε μιγάλους Ἰστρούχτουρας! Γιὰ νὰ σ' καμαρῶσ!

—Πόσα χρόνια οὐρέ, ξαναρωτᾶ ὁ Κοθρᾶς, εἶσ' κουμμουνιστής;

—Δεκαοχτώ, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Κουράκος, ἀπὸ τὸ 1930.

—Ἄμ' ἔτσ' πέσμ' πουλίμ'. Εἶσ' παληὰ Κουμμουῖνα τοῦ λοιπόν.

—Πάρτι τον πιδιά, λέει στοὺς ἀλφαμίτες, καὶ νὰ τὸν λιανῆστε!

Τρέχουν πρόθυμα δυὸ φαντᾶροι κι' ἓνας ἀλφαμίτης καὶ τὸν πέρνουν σπρώχνοντας καὶ κλωτσώντας πρὸς τὴ θάλασσα. Λίγο πιὸ πέρα ὁ ἄλλος «ἀνακριτής» ἔχει παραλάβει τὸ νεαρὸ φοιτητὴ Μίμη Δεσποτίδη καὶ τὸν ρωτᾶ σχεδὸν τὰ ἴδια πράγματα. Ὁ νεαρὸς φοιτητὴς ἀπαντᾶ ὅτι τὸ μόνο του ἔγκλημα εἶναι, ὅτι πολέμησε τοὺς κατακτητὲς στὴν κατοχή.

—Οὐρὲ ἄστ' αὐτά, οὐρλιάζει ὁ Μάκος, κι' πέσμ' θὰ ὑπουργάψης δήλουσι ν' ἀποκηρύχης' τοῦ Μάρκου κι' τοῦ Κάπα - Κάπα; εἶδ' ἄλλοιῶς θὰ σὺ σπᾶς' τὴν κεφάλια! Εἰς ἀπάντησιν τοῦ Δεσποτίδη ὅτι δὲν ὑπογράφει δήλωσι ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμεῖ ν' ἀναμιχθῇ στὴν πολιτική, ὁ Μάκος τὸν ἀρχίζει μὲ τὸ ρόπαλο ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀρπάζει ἓνα κανάτι ἀπ' αὐτὰ πὸς κουβαλούσαμε γιὰ νὰ βάζουμε νερό, καὶ τοῦ τὸ σπάει ἐπάνω στὴν κορφή τοῦ φρεσκοκουρεμένου του κεφαλιοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε λίαν δυσάρεστο γιὰ τὸν νεαρὸ Δεσποτίδη. Ἐπαθε ἐγκεφαλικὴ διάσεισι, ἔχασε τὸ φῶς του, καὶ σὲ λίγες ἡμέρες ἀναγκάσθησαν νὰ τὸν στείλουν εἰς Νοσοκομεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ «ἀναμορφωτικὴ ἀνάκρισις» συνεχίζεται ὡς τὸ σούρουπο, ὅποτε ἔχουν ξεχωρισθῆ ἀπὸ τοὺς «κυρίους ἀνακριτὰς» καμιά εἰκοσαριά κρατούμενοι, τοὺς ὁποίους κτυποῦν, μουντζουρώνουν μὲ φοῦμο, ἀπ' τὰ καζάνια τῶν μαγειρείων, καὶ τελικὰ βαφτίζουν στὴ θάλασσα. Κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν δύο περίπου ὥρῶν, ποὺ μείναμε στὸ χῶρο τῆς «ἀνακρίσεως» συνέβησαν σκηνές ἀπεριγράπτου καννιβαλισμοῦ. Οἱ χασισομένοι ἀλφαμίτες καὶ μερικοὶ ἐκ τῶν φυλακισμένων «ἐθνικοφρόνων» στρατιωτῶν (φονιάδες—κλέφτες—χασικλῆδες—ἐκβιαστὲς κλπ.) ὁρμοῦσαν μὲ λῦσσα ἐναντίον μας καὶ μᾶς κτυποῦσαν γροθιές, κλωτσιές, βουρδουλιές, μὲ ξύλα, μὲ πέτρες καὶ μὲ σιδερένιους πασσάλους, ἐνῶ οἱ χυδαῖες βρισιές τους ἐπρόδιδαν τὴν ρυπαρότητα τῆς ψυχῆς των καὶ τὴν ποιότητα τῆς «Ἐθνικοφροσύνης» των.

Ὁ ἀπολογισμὸς αὐτῆς τῆς ἀνάδρου «ἀναμορφωτικῆς» ἐπιχειρήσεως ἦταν ἀρκετὰ σπασμένα κεφάλια, χέρια καὶ πόδια. Πολλὰ μαντήλια βάφτηκαν κόκκινα ἀπὸ τὰ αἵματα καὶ πολλοὶ ἀγωνισταὶ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως κυλιοῦνται στὸ αἵματοποτισμένο χῶμα οὐρλιάζοντες ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς πόνους των.

Ἀναφέρω χαρακτηριστικῶς τὴν περίπτωσι τοῦ Μίνου Σταυρίδη τὸν ὁποῖον κτυποῦσε λυσσαδῶς καὶ ἀδιακρίτως ἓνας φαντάρος τοῦ 4ου φυλακίου (Κρητικὸς τὴν καταγωγὴ) ἐπὶ τριάντα λεπτὰ τῆς ὥρας ἀδιακόπως.

Εἶχε δὲ τόση λῦσσα αὐτὸς ὁ κτηνάνθρωπος «ἀναμορφωτῆς» ποὺ δταν πλέον κουράστηκε νὰ κτυπᾷ κλωτσιές, ροπαλιές καὶ γροθιές τὸ τραγικὸν θῦμα του, ἔπεσε ἐπάνω στὸ ἀκίνητοποιημένο κορμὶ (εἶχε λιποθυμίσει ὁ Σταυρίδης) καὶ τὸ δάγκωνε σὰ λυσσασμένο τσακάλι, στὰ μάγουλα καὶ στ' αὐτιά του.

Ὁ Μίνως Σταυρίδης ἦταν τόσο πολὺ κτυπημένος ὥστε ἔκαμε 20 μέρες περίπου νὰ ἀνασηκωθῆ. Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ δὲν ἄργησε νὰ μεταφερθῆ εἰς Νοσοκομεῖον τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ γλυτώσῃ.

Περὶ τὸ τέλος τῆς διώρου «ἀνακρίσεως» κατέφθασε καὶ ὁ ἔκφυλος Διοικητῆς τῶν ΣΦΑ ἀντ/ρχης Θωμᾶς Σούλης ἀκολουθούμενος ἀπὸ κουστωδία (περίπου 10) ἀξιωματικῶν καὶ φαντάρων.

Μᾶς ἐπλησίασε μειδιῶν, ἐκδηλώνων τοιουτοτρόπως τὸν σαδισμόν του, μᾶς περιεργάσθη ἐπ' ὀλίγον καὶ κατόπιν ἐκάλεσε εἰς ἀπόστασιν τὸν ἀρχιδήμιόν του Κοθρᾶ, εἰς τὸν ὁποῖον προφανῶς ἔδωσε τὶς δέουσες ὁδηγίες, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔφυγε μὲ τὴν κουστωδία του.

Ἔχει πλέον ἀρχίσει νὰ σουρουπώνῃ καὶ γι' αὐτὸ μᾶς τραβοῦν τώρα γιὰ τὶς σκηνές. Ἀρχικῶς πέρνουν καμιά τριανταριά, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ὑποσχεθῆ, μόλις βγῆκαν ἀπὸ τὶς βάρκες, πῶς θὰ ὑπογράψουν τὴν αἰτουμένην δήλωσιν μετανοίας. Ἐν συνεχείᾳ ξεχωρίζει ὁ Κοθρᾶς μία ὁμάδα ἀπὸ 12, μεταξὺ τῶν ὁποίων κι' ἐμένα, καὶ μᾶς τοποθετεῖ δίπλα σὲ ἄλλους 20 ποὺ εἶχαν ξεχωρισθῆ ἀπὸ τὸ σύνολο.

Τοὺς ὑπόλοιπους συγκρατούμενους τοὺς διατάσσει νὰ φορτωθοῦν τὰ πράγματά τους καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς ἀλφαμίτες.

Όταν ἔφυγαν ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ μείναμε ἐμεῖς οἱ τριανταδύο, τότε ἄρχισαν ὠρισμένοι φαντάροι βασανιστῆς—αὐτοὶ ποὺ προηγουμένως μᾶς κτυποῦσαν μαζὶ μὲ τοὺς ἀλφαμίτες—ἄλλοι μὲν νὰ μᾶς ἀπειλοῦν ὅτι θὰ μᾶς θάψουν ζωντανούς, ἄλλοι δὲ νὰ μᾶς συμβουλεύουν νὰ ὑπογράψουμε δήλωσι γιὰ νὰ γλυτώσουμε τὴ ζωὴ μας.

Οἱ δεύτεροι—οἱ συμβουλεύοντες—μᾶς ὁμιλοῦν περὶ μεσαιωνικῶν βασανιστηρίων, τῶν ὁποίων ἡ κατακλείς εἶναι ὅτι θὰ μᾶς βγάλουν, οἱ ἀπαίσιοι βασανισταί, τὰ δόντια καὶ τὰ νύχια μὲ τὶς τανάλιες! Αὐτὰ ἐμεῖς τὰ θεωρούσαμε ἀστεῖα καὶ πιστεύαμε πὼς μᾶς τὰ λένε γιὰ ἐκφοβισμό.

Δυστυχῶς ὅμως ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅτι εὕρισκόμεθα ἐν πλάνῃ, δεδομένου ὅτι ὑπέστημεν φοβερώτερα ἴσως βασανιστήρια ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἀνέλυσαν οἱ «μετριοπαθεῖς» βασανισταί μας.

Ἐφοῦ παρήλθε μία περίπου ὥρα νουθεσιῶν, ἀπειλῶν καὶ ἐνίοτε ρο-ραλοκλωτσιῶν, ἄνευ ἀποτελέσματος, τότε οἱ «ἀναμορφωταί» μᾶς διέταξαν νὰ περιμαζέψουμε τὰς διασκορπισμένας ἀποσκευάς μας.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦ περιμαζώματος οἱ βασανισταί—διαλλακτικοὶ καὶ ἀδιάλλακτοι—μᾶς κτυποῦσαν καὶ μᾶς μουντζούρωναν μὲ φοῦμο καὶ μὲ ἀκάθαρο πετρέλαιο. Στὸ μουντζούρωμα ἔλαβε μέρος καὶ ἓνας πολίτης, ποὺ ὅπως μάθαμε ἀργότερα ἦταν ὁ ἐκ Σάμου κρατούμενος Τζαβέλλας. Σὲ μιὰ στιγμή, κι' ἐνῶ ἔξακολουθεῖ τὸ περιμάζωμα καὶ τὸ μουντζούρωμα, καταφθάνει ἓνας ἀνθυπολοχαγός, ὁ ὁποῖος καλεῖ τὸν Κοθρᾶ καὶ συνομιλεῖ ἰδιαιτέρως. Δὲν περνᾶ ἓνα λεπτὸ τῆς ὥρας καὶ ξανάρχεται κοντὰ μας ὁ Κοθρᾶς, ὁ ὁποῖος ξεχωρίζει μόνο 12 ἀπὸ τὴν ομάδα μας, ἐνῶ τοὺς ὑπολοίπους μᾶς παραδίδει σὲ δυὸ ἀλφαμίτες, στοὺς ὁποίους λέει χαμηλοφώνως ποὺ νὰ μᾶς πᾶνε. Μᾶς διατάσσουν νὰ τοὺς ἀκολουθήσουμε καὶ ξεκινοῦμε φορτωμένοι μὲ ὅσα ἀπὸ τὰ πράγματά μας εἶχαμε κατορθώσει νὰ περιμαζέψουμε.

Ἐφοῦ προχωροῦμε περίπου 200 μέτρα μᾶς διατάσσουν νὰ σταματήσουμε. Ἐκεῖ ποὺ σταματήσαμε βλέπουμε μιὰ ομάδα ἀπὸ 10 πολίτες, τοὺς ὁποίους διατάσσουν οἱ ἀλφαμίτες νὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ μεταφέρουμε τὰ πράγματά μας. Ἐπρόκειτο περὶ κρατουμένων, οἱ ὁποῖοι πράγματι μᾶς ἐβοήθησαν νὰ μεταφέρουμε τὰ πράγματά μας λίγο πιὸ πάνω καὶ ἐν συνεχείᾳ μᾶς ἔδωσαν μερικὰ ἀντίσκηνα καὶ μᾶς εἶπαν νὰ τὰ στήσουμε (μᾶς ὑπέδειξαν σὲ πιὸ σημεῖο) ὅπως μπορούμε γιὰ νὰ μποῦμε μέσα σ' αὐτὰ νὰ κοιμηθοῦμε.

Παρ' ὅλο ποὺ εἶναι σκοτάδι πίσσα καὶ παρ' ὅλο ὅτι βρισκόμαστε σὲ ἀθλία σωματικὴ καὶ ψυχολογικὴ κατάστασι ἀρχίζουμε ἀμέσως νὰ τακτοποιοῦμε τὰ ἀντίσκηνα ποὺ μᾶς ἔδωσαν. Ψάχνουμε ψιλαφιστὰ καὶ βρίσκουμε μερικὲς πέτρες, μὲ τὶς ὁποῖες καὶ κτυποῦμε τοὺς πασσάλους γιὰ νὰ στερεωθοῦν μέσα στὸ ἔδαφος. Πρὶν ἀκόμη στερεώσουμε τὰ ἀντίσκηνα καταφθάνουν κατατσακισμένοι (τοὺς φέρνουν σὴν χέρια) οἱ δύο φοιτητῆς Μίμης Δεσποτίδης καὶ Βαρδῆς Βαρδινογιάννης.

Τοὺς πετοῦν μέσα σὲ μία στημένη σκηνὴ λίγο πὶο πέρα ἀπὸ ἐμᾶς. Καὶ οἱ δύο βογγοῦν, ἐνῶ ὁ Δεσποτίδης μουρμουρίζει: Τὸ κεφάλι μου! Τὸ ματάκι μου! Μαννούλα μου μὲ σακατέψανε.

Ἐφοῦ τακτοποιήσαμε ὅπως-ὅπως τ' ἀντίσκηνα μάς χωθήκαμε μέσα σ' αὐτὰ ἀνὰ δύο καὶ ἀνὰ τρεῖς. Ἐκείνη τὴν πρώτη ἀλλὰ καὶ φοβερὴ νύχτα θυμοῦμαι πὼς δὲν ἔκλεισα μάτι.

Θυμοῦμαι ἐπίσης ὅτι ἔβρεξε, εὐτυχῶς ἐλαφρῶς, καὶ ὅτι οἱ συγκάτοικοί μου—Νίκος Καλφακάκος καὶ Γεώργιος Ἀλέκου—ἐκάπνιζαν ἀκατάπαυστα ὅλη ἐκείνη τὴ νύχτα.

Ὅταν ξημέρωνε ἀκούσαμε ποδοβολητὰ καὶ βηξήματα, ἐνῶ καθ' ὅλη τὴ νύχτα δὲν ἀκούγαμε τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ρυθμικὴ φωνὴ τῶν φρουρῶν φαντάρων, ποὺ φώναζαν κάθε λίγο «Φύλακες Γρηγορεῖτε! Ἀποφασίζω καὶ σέρνομαι ἔξω ἀπὸ τὸ ἀντίσκηνο. Κυττάζω τριγύρω καὶ βλέπω ὅτι βρισκόμαστε μέσα σὲ περιφραγμένο μὲ ἀγκαθωτὸ σῦρμα χῶρο, ποὺ περικλείονται 100 περίπου μικρὲς σκηνές. Τὸ μέρος εἶναι ἐντελῶς ἄδενδρο καὶ μόνο μερικὰ σκῆνα καὶ γαϊδουράκανθα δ' ἀκρίνονται. Στὴν κορυφὴ σχεδὸν ἐνὸς γυμνοῦ λοφίσκου, ποὺ ὀρθώνεται μπροστὰ μάς καὶ ἀνατολικά, καὶ σὲ ἀπόστασι ἀνὰ 100 περίπου μέτρα, εἶναι στημένες μεγάλες σκηνές, μπροστὰ στὶς ὁποῖες βλέπω νὰ πηγαινοέρχονται ἔνοπλοι στρατιῶτες καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πρόκειται περὶ φυλακίων.

Περιεργασθεῖς ὀπτικῶς καὶ ἐπιτροχάδην τὰ πέριξ ἐπροχώρησα πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅπου ὑπῆρχαν πολλὲς μικρὲς σκηνές, μὲ σκοπὸ νὰ συναντήσω γνωστοὺς συγκρατουμένους. Βρίσκω πράγματι ἀρκετούς, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ εἶχαν φύγει τὴν πρωτεραία (δηλ. στὰς 15/11/48) ἀπὸ τὶς φυλακὲς Βούρλων, τοὺς ὁποῖους καὶ ἐρωτῶ ἐὰν ἡ ὑποδοχὴ τους ὁμοίαζε μὲ τὴ δική μας. Μοῦ ἀπαντοῦν ὅτι στάθηκαν τυχερώτεροι, διότι κακοποιήθηκαν πολὺ λιγώτερο ἀπὸ μᾶς.

Ἐπίσης μοῦ λένε ὅτι ξεχώρισαν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ἀλφαμίτες μίαν 12μελῆ ὁμάδα, εἰς τὴν ὁποῖαν συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ ἀδελφός μου καὶ τὴν ὁποῖαν ἀπεμόνωσαν εἰς μίαν σκηνὴν ἀπέχουσαν περὶ τὰ 200 μέτρα.

Σὲ λίγο ἔχουν ξυπνήσει ὅλοι οἱ κρατούμενοι (παλαιοὶ καὶ νέοι) καὶ ἄλλοι μὲν κατηφορίζουν (ἀπ' τοὺς παληοὺς) μὲ διάφορα τενεκέδια στὰ χέρια γιὰ νὰ πάρουν ρόφιμα, ἄλλοι δέ, οἱ περισσότεροι συγκεντρώνονται καθ' ὁμάδας καὶ σχολιάζουν μὲ ἀγανάκτησιν τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς χθὲς.

Ἐστερα ἀπὸ ὥρα ξαναγύρισα στὴ σκηνὴ μου ὅπου συνεζήτησα μὲ τοὺς συγκρατουμένους καὶ συγκάτοικους τὸ θέμα τῆς τακτοποιήσεως τῆς σκηνῆς μάς.

Ἀποφασίζουμε, μὲ τοὺς συμπατριῶτες μου Μητσάκο καὶ Καλφακάκο, νὰ ἀρχίσουμε τὸ χτίσιμο τῆς σκηνῆς μάς, ὅπως εἶχαν πράξη καὶ οἱ παλαιότεροι κρατούμενοι, διὰ νὰ ἀνθίσταται στὶς ἐπιθέσεις τῶν σκληρῶν στοιχείων τῆς φύσεως.

Βρίσκουμε ένα κρατούμενο κτίστη, Σάμιο τήν καταγωγή, ὁ ὁποῖος δέχεται νὰ ἀποπερατώσῃ τήν «οἰκοδομή» εἰς ὕψος 50 ἑκατοστῶν καὶ μὲ ἀμοιβὴν 15.000 (δηλ. 15 σημερινὲς δραχμὲς) δραχμῶν. Ἀρχίζει τὸ κτίσιμο καὶ ἄλλος κουβαλεῖ πέτρες, ἄλλος πληθρὲς κι' ἐγὼ κουβαλάω τὸ χῶμα. Τὴν ἴδια δουλειὰ κάνουν ὅλοι σχεδὸν οἱ νεοφερμένοι κρατούμενοι, «ὄργασμός» ἀνοικοδομήσεως.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη τὸ κτίσιμο (μωσαϊκὸ ἀπὸ πέτρες καὶ πληθρὲς) καὶ μὲ πλησιάζει ἕνας συγκρατούμενος, ὁ ὁποῖος μοῦ δείχνει τὸν ἀδελφόν μου, εἰς ἀπόστασιν 150 περίπου μέτρων, μὲ καμιὰ εἰκοσαριά ἀκόμη ἀπομονωμένους, ποὺ κουβαλοῦσαν πέτρες (ἀγγαρία) τῇ συνοδείᾳ 2 ἄλφαμιτῶν.

Τὸ μεσημέρι μάθαμε ἀπὸ ἕνα φύλακα φυλακῶν, ὅστις τυπικὰ ἐπιστατοῦσε τὸ συσσίτιο (τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης εἶχε ἀναλάβει τήν τροφοδοσίαν μας καὶ τὸ Γ.Ε.Σ.—Μπαϊρακτάρης καὶ Σία—τὴν «ἀναμόρφωσιν» μας) ὅτι ὅλους τοὺς ἀπομονωμένους τοὺς ἔβαλαν σὲ δύο μεγάλες σκηνὲς καὶ ὅτι τὴν νύχτα τοὺς ἐκακοποίησαν βάνουσα. Ἐπιδιώξαντες κατωρθώσαμε νὰ ἐπικοινωνήσουμε αὐθιμερὸν μὲ τοὺς παληοὺς συγκρατούμενους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ κατατοπιστήκαμε ποὺ βρισκόμαστε. Μάθαμε δηλαδὴ ὅτι κατοικοῦμε στὸ «δεξιὸ» κλωβό, ὅτι οἱ παραπλεύρως (δηλ. οἱ παλαιοὶ) ἀπὸ τοὺς ὁποίους μᾶς χώριζε ἕνα ἀγκαθωτὸ συρματοπλέγμα ἀποτελοῦν τὸν «ἀριστερὸ» κλωβό, διότι δὲν ὑπέγραψαν δήλωσι μετανοίας, καὶ ὅτι κι' ἐμεῖς ἀνδὲν ὑπογράφουμε θὰ μεταφερθοῦμε ἐκεῖ καὶ θὰ κουβαλᾶμε πέτρες. Ἐπίσης μᾶς εἶπαν ὅτι ἡ «ὑποδοχὴ» μας ὑπῆρξε πρωτοφανὴς καὶ ἔγινε, κατὰ τὴ γνώμη τους, πρὸς ψυχολογικὴν τρομοκρατίαν. Τὰ ἴδια μᾶς εἶπαν καὶ μερικοὶ τρόφιμοι τοῦ «ἀριστεροῦ» κλωβοῦ, μὲ τοὺς ὁποίους ἐπεκινήσαμε κρυφίως καὶ οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν ὅτι ἡ πρόσφατος τρομοκρατία δὲν ἐπρόκειτο νὰ συνεχισθῇ.

Περνοῦσαν οἱ πρῶτες ἡμέρες καὶ οἱ βανδαλισμοὶ τῶν ἄλφαμιτῶν περιορίζοντο μόνον εἰς τοὺς 23 ἀπομονωμένους. Τῇ δεύτερῃ νύχτα τῆς ἀφίξεώς μας (17-11-1948) στὶς 12 ἡ ὥρα τὰ μεσάνυχτα καὶ ὑπὸ καταρρακτώδη βροχῇ (ἐνθυμοῦμαι ποὺ βγάξαμε τὰ νερὰ τῆς φρεσκοχτισμένης καὶ πλημμυρισμένης σκηνῆς μας μὲ ἀλουμινένια πιάτα) πῆγαν οἱ ἄλφαμίτες καὶ χάλασαν τ'ς σκηνὲς τῶν 23 ἀπομονωμένων, οἵτινες παρέμειναν βρεχόμενοι μέχρι πρωίας.

Τὴν ἐπομένη νύχτα (18-11-1948) πῆγαν πάλι οἱ ἄλφαμίτες στὴν ἀπομόνωσι καὶ ἔπερναν ἕναν ἕναν τοὺς ἀπομονωμένους, τοὺς ὁποίους κατέβαζαν πρὸς τὴ θάλασσα, κρατώντας σε ἀπόστασι τὸν ἕναν μὲ τὸν ἄλλον, ρίπτοντες συγχρόνως (κάθε φορὰ ποὺ ἔπερναν καὶ ἀπὸ ἕναν) καὶ δυὸ τρεῖς πυροβολισμούς, γιὰ νὰ δείξουν ἔτσι στοὺς ἐναπομένοντα ὅτι αὐτοὺς ποὺ πέρνουν τοὺς ἐκτελοῦν!

Ἀφοῦ πῆραν 6—7 κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἔβλεπεν ὅτι οἱ ὑπόλοιποι ὄχι μόνον δὲν ἐκάμπτοντο ἀλλὰ τουναντίον εἰς κάθε πρόσταγμα τῶν

βασανιστῶν: « Ἐμπρὸς ἄλλος γιὰ τὸ Νεκροταφεῖο! » προσέτρεχαν ὁμαδικῶς, τότε σταμάτησαν τὸ « καψόνι » καὶ μάλιστα ὁ ἀρχιαλφαιμίτης Κοθρᾶς τοὺς εἶπε μὲ τὴ βλάχικη προφορά του χαρακτηριστικά: « Οὐρὲ λουντάρια εἶστ' σεῖς ».

Ὅλες αὐτὲς τὶς λεπτομέρειες τὶς μάθαμε ἀπὸ τὸν Γιώργη Ζερμπίνο (ἐκτελεσθέντα) τὸν Ἡλία Στάβερη καὶ τὸν ἀδελφὸ μου Βασίλη (ἐκτελεσθέντα) ποὺ τοὺς ἔφεραν ὕστερα ἀπὸ 8 ἡμέρες στὸ « δεξιὸ » κλωβό, χωρὶς βέβαια νὰ ὑπογράψουν δήλωσι, ἐπειδὴ ἤθελαν νὰ μειώσουν τὴν δύναμιν τῆς ἀπομονώσεως. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες προσπαθοῦμε νὰ προσαρμωσθοῦμε καὶ νὰ ὀργανώσουμε τὴν διαβίωσί μας ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ « ἀναμορφωτηρίου ».

Ὑστερα ἀπὸ τὴν πρώτη ἀποτυχία τῶν ἀλφαιμιτῶν στὴν ἀπομόνωση, τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἄλλο στρατηγικὸ σχέδιο. Πέρνουν ὅλους τοὺς ἀπομονωμένους μαζὶ μὲ 40 περίπου ἄλλους τοῦ « ἀριστεροῦ » κλωβοῦ καὶ τοὺς βάζουν σὲ ἀτομικὲς σκηνὲς ξεχωριστά.

Τώρα ἀρχίζουν οἱ βολιδοσκοπήσεις, ἀπὸ τοὺς ἐγκαθέτους τοῦ Γέρω Σούλη, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ ἐπισημάνουν τοὺς τρομοκρατημένους γιὰ νὰ τοὺς καλέσουν πρὸς ὑπογραφήν δηλώσεως.

Ψάχνουν ἐπίσης τὰ « λαγωνικά » ν' ἀνακαλύψουν κι' ἐκείνους ποὺ ἐπιρεάζουν καὶ συγκρατοῦν τοὺς δεσμῶτες, γιὰ νὰ τοὺς στείλουν στὴν ἀπομόνωση. Παράλληλα ἀρχίζουν καὶ τὰ ὁμαδικὰ ραβδοκοπήματα. Τὸ πρῶτο ὁμαδικὸ ξυλοκόπημα (ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς ἀφίξεώς μας) ἔγινε στὶς 28/11/1948, ὅτε μερικοὶ κρατούμενοι τοῦ « ἀριστεροῦ » κλωβοῦ βγήκαν πρὸς τὴν πλαγιά τοῦ λοφίσκου, γιὰ νὰ μαζέψουν καυσόξυλα. Αὐτοὺς ὅλους (50 περίπου) τοὺς συνεκέντρωσε ὁ Κοθρᾶς καὶ τοὺς διέταξε νὰ πᾶνε τροχάδην πρὸς τὸ κλωβό τους, ποὺ ἀπῆχε περὶ τὰ 200 μέτρα. Αὐτὸς δὲ ἔτρεχε πίσω τους καὶ ὅσους προλάβαινε τοὺς χτυποῦσε μὲ κλόμπ.

Εὐνόητο εἶναι ὅτι τὴν πλήρωσαν οἱ ἠλικιωμένοι παραβάτες.

Τὸ ἐλαφρὸ αὐτὸ καψόνι δὲ θὰ ἐσχολιάζετο ἐὰν δὲν συνέβαινε νὰ τὸ δραματοποιήσουν οἱ φρουροὶ τοῦ 4ου φυλακίου, οἱ ὁποῖοι ἐπενέβησαν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν λυσσαλέο Κρητικὸ ποὺ εἶχε κακοποιήσει κατὰ τὴν ἀφίξί μας βάνουσα τὸν Μίνω Σταυρίδη, καὶ κτυποῦσαν μὲ ξύλα τοὺς « βραδυποροῦντας » μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ εἷς Καλαματιανός, τοῦ ὁποῖου ἔσπασαν δύο παῖδια καὶ τὸν μετέφεραν κατόπιν στὸ Νοσοκομεῖο, ὅπου ἐγένετο ἐγχείρισις πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν δύο σπασμένων πλευρῶν. Μὲ τὴν πάροδο τῶν ἡμερῶν οἱ περιορισμοὶ καὶ τὰ ξυλοκοπήματα αὐξάνουν. Τώρα βγάνουν καθημερινῶς σὲ ἀγδαρία ὅλους σχεδὸν τοὺς κρατούμενους, δὲν μᾶς ἀφίνουν νὰ πέρνουμε ὅσο νερὸ θέλουμε, μᾶς ἀρχίζουν μὲ τὸ παραμικρὸ στὸ ματσούκι καὶ μᾶς παρασκευάζουν ἄθλιο συσσίτιο.

Προσπαθοῦν νὰ μᾶς δημιουργήσουν ψυχολογία φόβου καὶ ἀβεβαιότητος διαδίδοντες μὲ τοὺς « ἐμπίστους » των, ὅτι ὅσοι δὲν θὰ ὑπογράψουν δήλωσι θὰ πάθουν ὅτι ἔπαθαν οἱ φαντᾶροι τοῦ 1ου Τάγματος (Μακρονήσου), ποὺ τοὺς πυροβόλησαν ὁμαδικῶς τὴν 1/3/1948.

Διὰ τὴν μεθοδικὴν προπαγάνδα πρὸς ἀπόσπασιν δηλώσεων ὁ διεφθαρμένος Διοικητὴς τῶν ΣΦΑ ἀντ/ρχης Θ. Σούλης ὠργάνωσε εἰδικὸ «συνεργεῖο» ἀπὸ τοὺς καταπτύστους κρατουμένους 1) Τσάκωνα Μιχαήλ (ἐκ Πειραιῶς), Θεοδωρέλο Γεώργ. (ἐκ Σάμου) καὶ Μπίμπα Γεώργ. (ἐξ Ὀλυμπίας), οἱ ὅποιοι δὲν περιορίζοντο μόνον εἰς τὴν ψυχολογικὴν τρομοκρατίαν τῶν συγκρατουμένων τους, πρὸς ἀπόσπασιν δηλώσεων, ἀλλὰ προσπαθοῦσαν κυρίως διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀνακαλύψουν ἐκείνους τοὺς «δυναμικοὺς» φυλακισμένους, διὰ νὰ τοὺς παραδώσουν στοὺς βασανιστὰς πρὸς... ἀναμόρφωσιν!

Μεταξὺ τῶν φυλακισμένων ὑπῆρχαν δυστυχῶς πολλοὶ ἀσυνείδητοι οἱ ὅποιοι ὄχι μόνον ὑπέγραψαν δήλωση (αὐτὸ ἦτο τὸ ὀλιγώτερον) ἀλλὰ ἐνίσχυαν τοὺς βασανιστὰς στὸ βδελυρὸ καὶ μακάβριο ἔργο τους.

Κατὰ τὴν συνέχεια τῆς ἀφηγήσεώς μας θὰ παρελάσουν πολλοὶ τέτοιοι «φωστῆρες» οἱ ὅποιοι συνέβαλαν εἰς τὸν ἐξανδραποδισμόν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὸν θάνατον, πολλῶν ἑκατοντάδων ἀγωνιστῶν ὑπεραμνομένων τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας.

Τώρα πλέον σταθεροποιεῖται τὸ καθεστῶς τῆς τρομοκρατίας καὶ διαβιοῦμεν ὑπὸ τὸ ἄγχος τοῦ φόβου καὶ τῆς καχυποψίας.

Βλέπουμε τὴν προδοσίαν νὰ ὀργιάζη καὶ ἀλληλοκυταζώμαστε αἰνιγματικά, διότι ἀρχίζει πλέον νὰ ὑποχωρῇ ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη.

Ἀντιμετωπίζουμε σοβαρὰς στερήσεις (ἔλλειψις νεροῦ—ἄθλιο συσσίτιο) καὶ δρυμύτατο ψῆχος, πὺ ἐνέσκυψε στὶς 6 Δεκεμβρίου 1948 στὸ νησί.

Συνεπείᾳ αὐτῆς τῆς δημιουργηθείσης θλιβερᾶς καταστάσεως ἀποφασίζουμε, μὲ τὸν Δημήτρη Τατάκη (τὸν ἀνυπέρβλητο ἥρωα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας) καὶ τὸν Γιώργη Ζερμπίνο, νὰ ἀντιδράσουμε σθεναρὰ ἀλλὰ καὶ προσεκτικά. Πλησιάζουμε ὅσους τιμίους καὶ ἠθικοὺς κρατουμένους ἐγνωρίζουμε, στοὺς ὁποίους ἐπεξηγοῦμε τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ὑποκύψουμε εἰς τοὺς ἐξευτελιστικοὺς βασανισμοὺς καὶ ἐκβιασμούς. Τοὺς ἐξηγοῦμε ὅτι οἱ λόγοι πὺ ὑπαγορεύουν τὴν ψυχικὴν μας ἀντίστασιν δὲν ἐκπηγάζουν ἀπὸ πολιτικὸν φανατισμόν ἀλλὰ ἀπὸ σεβασμόν πρὸς τὴν ἔννοια τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, πὺ καταρρακώνονται στὴ Μακρόνησο.

Εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς συγκρατήσεως τῶν συγκρατουμένων μας συνηγοροῦσε κάπως καὶ τὸ γεγονός ὅτι οἱ διάφοροι εἰσηγηταὶ καὶ ἐπίτροποι τῶν Στρατοδικείων μᾶς ἔλεξαν, πὺς τὸ «κατηγορητήριον» ἐνὸς ἐκάστου δὲν ἀφορᾷ τὰ πολιτικά του φρονήματα (πόσον ἀφελεῖς εἴμεθα ὅταν τὸ πιστεύαμε) ἀλλὰ συγκεκριμένη παράνομον πράξιν.

Ζητούσαμε λοιπὸν καὶ ἡμεῖς νὰ πᾶμε νὰ λογοδοτήσουμε γιὰ τὶς «συγκεκριμένες» ἐγκληματικὰς πράξεις μας στὴ δικαιοσύνη καὶ οὐχὶ νὰ ὑφιστάμεθα τοὺς ἀνανδρὸς καὶ ἀνήθικους ἐκβιασμούς τῶν «ἀναμορφωτηρίων» τῆς Μακρονήσου. Εἶναι ἀλήθεια πὺς ἓνας σοβαρὸς ἀριθμὸς συγκρατουμέ-

νων κατενόησε τὴν ἀνάγκην τῆς σθεναρᾶς ἀμύνης καὶ ἀντιμετώπισε μὲ ἀξιοθαύμαστο θάρρος τοὺς βασανιστάς.

Δυστυχῶς ὁμως ὑπῆρξαν πολλοὶ περισσότεροι οἱ τρομοκρατημένοι, οἱ ὅποιοι ἐξεδήλωναν τάσεις ὑποχωρήσεως.

Εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις συνιστούσαμε εἰς τοὺς καμπτομένους ὅπως διαφυλάξουν τοῦλάχιστον τὴν τιμὴν των καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν των. μὴ δεχόμενοι νὰ γίνουν ὄργανα τῶν βασανιστῶν μας.

Δυστυχῶς εὐάριθμοι συγκρατούμενοι δὲν περιορίσθησαν μόνον εἰς τὴν ὑπογραφὴν δηλώσεως μετανοίας ἀλλὰ καὶ συνεμάχισαν μὲ τὸν τότε ἐχθρόν. Πρῶτος καὶ καλύτερος προσεχώρησε ὁ Μιχαὴλ Προβατᾶς, ὁ ὅποιος ὑπῆρξε συντάκτης εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Πρωτεργάτης» τοῦ Πειραιῶς καὶ ὁ ὅποιος δὲν διστάζει τώρα νὰ ἀναλάβῃ «ἀναμορφωτικὴν ὑπηρεσίαν» εἰς τὸ Γραφεῖον διαφωτίσεως τῶν φυλακῶν Μακρονήσου. Ἀρχίζει λοιπὸν τὶς ἀντικομμουνιστικὰς ὁμιλίαις καὶ παροτρύνει τοὺς συγκατηγορουμένους του νὰ ὑπογράψουν δηλώσεις γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν τῶν κατηγοριῶν των. Ὁ Προβατᾶς, ἀξιόλογος διαφωτιστής, κατορθώνει καὶ παρασύρει ἀρκετοὺς κρατουμένους.

Κυρίως ὁμως κατορθώνει καὶ ἀποσπᾶ τὴν ἐμπιστοσύνην ὄχι μόνον τοῦ Γέρω Σούλη (Δ/τοῦ τῶν φυλακῶν) ἀλλὰ καὶ τοῦ διαβόητου Μπαϊρακτάρη (Γενικοῦ Διευθυντοῦ Μακρονήσου παρὰ τῷ Γ.Ε.Σ.) ὅστις τὸν θεωρεῖ ὡς «ἀποκάλυψιν» πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν του.

Ἀσφαλῶς τότε ὁ ταξίαρχος Μπαϊρακτάρης δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ὁ Προβατᾶς θὰ τὸν πότιζε, ὕστερα ἀπὸ ἐνάμισυ χρόνον—κατὰ τὴ δίκη τῆς Ἐφημερίδος «ΜΑΧΗ»—ποτήριον χολῆς!

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Προβατᾶς ἐγνώριζε πολλὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, τὰ ὅποια ὄχι μόνον δὲν ἀπεκάλυψε, ἀλλὰ τοῦναντίον περιορίσθη μόνον στὸν προπαγανδιστικὸ ρόλο του καὶ μάλιστα ἐξόρκιζε ὅσους ὑπέγραφαν δηλώσεις νὰ ἀναιροῦν τὰς ἐνώπιον τῶν ἀνακριτῶν (κυρίως τῆς ἀσφαλείας) καταθέσεις των ὡς ἀποσπασθείσας κατόπιν βίας, ἐλαφρύνοντες οὕτω τοὺς συγκρατούμενους καὶ συγκατηγορουμένους των. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ τοῦ Προβατᾶ ὑπῆρξε λίαν εὐεργετικὴ διὰ τοὺς φυλακισμένους, δεδομένου ὅτι ἓνας σεβαστὸς ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν ἔσωσαν τὰ κεφάλια τους.

Ἡ «θεωρία» Προβατᾶ ἤρχετο βέβαια εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὰς «ἀναμορφωτικὰς» προσπάθειαις τῆς Διοικήσεως ποὺ προέτρεπε τοὺς φυλακισμένους νὰ μὴν ἀναιροῦν τὰς καταθέσεις των. Διὰ νὰ εἴμεθα ἀντικειμενικοὶ—ὡς ἄλλως τε ὑπεσχέθημεν—πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ στάσις τοῦ Προβατᾶ περισσότερον ὠφέλησε καὶ ὀλιγώτερον ἔβλαψε. Ὁ ἴδιος δέ, ὅταν δικαζόταν ἀπὸ τὸ Ἐκτακτὸ Στρατοδικεῖο Ἀθηνῶν, ἀνήρесе τὰ πάντα καὶ ἠθώωσε ὅλους τοὺς συγκατηγορουμένους του. Περνοῦν οἱ ἡμέρες ὑπὸ ψυχολογίαν τρόμου καὶ ἀγωνίας καὶ φθάνουμε στίς 21/12/1948.

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἀποβιβάζονται στὸ χῶρον τῶν Σ.Φ.Α. 2.200 «προληπτικῶς» συλληφθέντες, ὡς ἐπληροφορήθημεν, Πελοποννήσιοι, ὡς ἐπὶ τὸ

πλειστον Μεσσήνιοι καὶ Ἡλείοι. Οἱ ἀποβιβασθέντες φαίνονται τόσον τρομοκρατημένοι ὥστε ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν μπερδεμένα—σὰν νὰ ἐκβάλουν ἀνάρθρους κραυγὰς—τὰ συνθήματα ποὺ τοὺς ἔδιναν οἱ ἀλφαμίτες (Ζήτω! Κάτω! Θάνατος! Κρεμάλα!) καὶ μοιάζουν, ὅπως προχωροῦν πρὸς τὸν χῶρον ἐγκαταστάσεως (τοὺς τοποθετοῦν ἐκεῖ ποὺ ἦτο ὁ «ἀριστερὸς κλωβός, ποὺ τώρα ἔχει ἀδιάσει, διότι οἱ τρόφιμοὶ του ἄλλοι μὲν πῆγαν γιὰ δίκες καὶ ἄλλοι ὑπεσχέθησαν πὼς θὰ ὑπογράψουν δήλωσι καὶ μετεφέρθησαν στὸ «δεξιὸ» κλωβὸ) σὰν σκλάβοι στὰ κάτεργα.

Τώρα ἡ διαβίωσίς μας προσλαμβάνει δραματικὴ ὄψι.

Τὸ νερὸ τὸ πέρνουμε μὲ τὸ δράμι, ἀπὸ τὶς δύο μικρὲς δεξαμενὲς τῶν Σ.Φ.Α., διότι ἡ ὑδροφόρος ἔρχεται ὅταν τὸ ἐπιτρέπει ὁ καιρὸς, ποὺ εἶναι κ' αὐτὸς ἐναντίον μας λόγω θαλασσοταραχῆς.

Τὸ συσσίτιό μας ἐξαθλιώνεται ἀκόμη περισσότερο, ἐνῶ οἱ νεοφερμένοι Πελοποννήσιοι τρῶνε μία φορὰ τὴν ἡμέρα, κάθε μεσημέρι. Περνοῦμε ἡμέρες μαρτυρικὲς. Μαζεύουμε νερὸ βρώμικο μέσα ἀπὸ λάκκους, ποὺ ἔχουν δημιουργηθῆ ἀπὸ τὰ σκαψίματα τῶν σκηνῶν καὶ ποὺ περιέχουν παντὸς εἶδους ἀπορρίματα.

Αὐτὸ τὸ νερὸ τὸ βράζουμε, τὸ σουρώνουμε, ρίχνουμε λεμόνι ἢ κονιάκ (σύστημα ἀπολυμάνσεως) καὶ τὸ πίνουμε μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς δὲν θὰ μᾶς πιάσῃ χολέρα ἢ τῦφος. Οἱ δυστυχεῖς Πελοποννήσιοι, ὅσοι ἔχουν χρήματα, διερευνοῦν νὰ ἀνακαλύψουν τίποτε φαγώσιμο ν' ἀγοράσουν γιὰτι ἔχουν λιγωθῆ ἀπὸ τὴν πείνα.

Μερικοὶ στρατιῶτες τῆς φρουρᾶς καὶ κρατούμενοι—χασικλῆδες, σαλταδόροι ἀλλ' ὅμως «Ἐθνικόφρονες»—θέτουν εἰς ἐνέργεια ὄχι τὴ μαύρη, ἀλλὰ τὴν κατάμαυρη ἀγορά. Πωλοῦν ψωμί, τυρί, κπλ. σὲ τιμὲς ἐξωφρενικὲς. Οἱ πεινασμένοι Πελοποννήσιοι ὄχι μόνο δὲν διαμαρτύρονται ἀλλὰ τὸ θεωροῦν καὶ γιὰ ὑποχρέωσι νὰ τοὺς προτιμοῦν οἱ ἀετονύχηδες μαυραγορίτες ὡς «καλοὺς» πελάτας των.

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς τρομερὲς συνθήκες ἐορτάζουμε!!! τὰ Χριστούγεννα τοῦ ἔτους 1948. Τὴν παραμονὴν (24-12-48) φέρνει τὸ καίκι γίδες καὶ προβατίνες σφαγμένες. Οἱ μάγειροι διαπιστώνουν ὅτι τὸ περισσότερο ἀπὸ τὸ κομισθὲν κρέας μυρίζει καὶ καταλλήλως μᾶς τὸ γνωστοποιοῦν. Κατόπιν τούτου ἀποφασίζουμε, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, νὰ μὴ πάrouμε τὸ συσσίτιο τοῦ κρέατος καὶ νὰ διαμαρτυρηθῶμεν εἰς τὸν φύλακα φυλακῶν κ. Τσούμα—αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρξε ἄψογος ἀπὸ πάσης πλευρᾶς—γι' αὐτὴ τὴν περίπτωσι. Πράγματι ὁ κ. Τσούμας εἰδοποιεῖ ἀμέσως τὸ γιατρὸ τῶν φυλακῶν, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ διεπίσωσε ὅτι τὸ πλειστον τοῦ κρέατος βρωμοῦσε, διατάσσει νὰ τὸ πετάξουν ἀμέσως (ἐκτὸς ἐλαχίστης ποσότητος) στὴ θάλασσα. Αὐτὸ ποὺ ἐχαρακτηρίσθη ἀπὸ τὸ γιατρὸ κατάλληλον πρὸς βρωσιν (18 ὀκάδες) τὸ μαγείρεψαν οἱ μάγειροι καὶ πείραμε ἀνὰ τέσσαρα (4!!!) δράμια ἕναστος. Οἱ δυστυχησμένοι οἱ Μωραῖτες, ποὺ ἐτροφοδοτοῦντο

ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τῶν Σ.Φ.Α., φάγανε τὸ μεσημέρι ρέγγα! καὶ τὸ βράδυ μανέστρα! Ἔτσι πέρασαν τὰ πρῶτα «ἀναμορφωτικά» Χριστούγεννα!

Ἄς καμαρώσει τώρα τὰ ὠραία ἔργα του ὁ τότε Διευθυντὴς τῶν φυλακῶν (διαχειριστὴς μᾶλλον) κ. Μηνακάκης, ὁ ὁποῖος ἐποίει τὰς διατριβάς του εἰς Λαύριον καὶ ὁ ὁποῖος ἐπέδειξεν διαγωγὴν ἐπαίσχυντόν κατὰ τὴν κρίσιμόν ἐκείνην περίοδον.

Τὸ «ἀναμοφωτήριο» βέβαια δὲν παύει νὰ λειτουργῇ καὶ κατὰ τὰς ἀγίας ἡμέρας, ὑπὸ τὰς εὐλογίας Μπαϊρακτάρη καὶ Σούλη.

Ἐπὶ «ἀρίστους» οἰωνοὺς εἰσερχόμεθα στὸ νέο ἔτος 1949.

Εἰς τὰς 2 Ἰανουαρίοι 1949 πιάνει μιὰ φοβερὴ θαλασσοταραχὴ καὶ τὸ καΐκι καθυστερεῖ 7 ὁλόκληρα εἰκοσιτετράωρα νὰ φέρῃ τρόφιμα.

Εὐκαιρία ἦτο νὰ ξεπουλήσουν οἱ «καντινιέρηδες» τοῦ Σούλη ὅτι σαβούρα ὑπῆρχε στὴν καντίνα τους. Οἱ Πελοποννήσιοι σήκωσαν τὰ πάντα, τὰ ὁποῖα ἤμως δὲν ἤρκεσαν οὔτε γιὰ 24 ὥρες. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ὅτι ἀποθέματα εἶχαμε (ἀπὸ δέματα συγγενῶν μας) τὰ διεμοιράσαμε μεταξύ μας καὶ ἀντιμετωπίσαμε τὸ πρῶτο 48ωρο.

Τὴν τρίτη ἡμέρα ὅμως (5-1-1949) ἀρχίζει ἡ τραγωδία τῆς πείνας.

Ψωμὶ μπουκιά! Νερὰ σταγόνα, γιὰτὶ οἱ λάκκοι ἄδειασαν καὶ ἡ ὑδροφόρος δὲν φαινώταν πουθενά. Δὲν μᾶς ἀρκοῦσαν ὅμως ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα καὶ τὴν ἐπομένη (6-1-1949) ἀρχίζει μιὰ φοβερὴ ἀνεμοχιονοθύελλα, ποὺ διαρκεῖ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες καὶ ξεσκίζει ὅλες σχεδὸν τὶς σκηνές. Ὅλοι σχεδὸν οἱ κρατούμενοι, πολίτες καὶ στρατιῶτες, παραμένουμε καθ' ὅλο τὸ τριήμερο διάστημα μουσκεμένοι στὸ ὑπαιθρο.

Ἡ κατάστασίς μας ἔχει πλέον ὑπερβεῖ τὰ ὄρια τοῦ τραγικοῦ.

Ὅλο μας τὸ σουλαῦπι προδίδει ἀνθρώπινα ράκη. Ἐν τῷ μεταξύ πληροφοροῦμεθα πὼς ὁ Σούλης καὶ οἱ ἄλλοι Διοικηταὶ τῶν μονάδων Μακρονήσου ἐξαπέστειλαν σήματα πρὸς τοὺς προϊσταμένους των ζητοῦντες ἄμεσον βοήθειαν. Μαθαίνουμε ἐπίσης ὅτι ἔγιναν ρίψεις τροφίμων μὲ ἀεροπλάνα, ποὺ μοιράσθησαν στὶς φρουρὰς καὶ στὸς κρατούμενους φαντάρους. Σ' ἐμᾶς ἐμοίρασαν ἐπὶ δύο φορές, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ 7ημέρου «ἀποκλε,σμοῦ» μας ἀπὸ δύο (2) γαλέττες τὸ ἄτομό. Καὶ αὐτὴ ὅμως τὴν τραγικότητα τῶν στιγμῶν ὁ ἀπαίσιος καθοδηγητὴς τῶν βασανιστῶν Γέρω Σούλης δὲν ἐννοεῖ νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀνεκμετάλευτον. Συνενοηθεὶς προφανῶς μὲ τοὺς «ἀρμοδίους προϊσταμένους» ἀποφασίζει, μὲ ἐλαφρὰν καρδίαν, νὰ ἐκμεταλευθῇ τὴν τραγικὴν θέσιν μας κατὰ τὸν πλέον ἀνανδρὸν καὶ ἀπάνθρωπον τρόπον. Καταστρώνει λοιπὸν ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς λοιποὺς ἀρχιτέκτονας τοῦ «ἀναμορφωτικοῦ» ἔργου, τὸ ἀκόλουθο «στρατηγικὸ» σχέδιον.

Διατάσσει νὰ καλοῦνται στὸ φυλάκιο—ἄντρο κῆς Α.Φ. (ἀστυνομίας μονάδος) κατὰ μικρὰς ομάδες οἱ νηστικοὶ δεσμῶτες καὶ νὰ ἐξαναγκάζονται νὰ ὑπογράφουν «πάση θυσίᾳ» (διὰ τῆς μεθόδου τῶν μεσαιωνικῶν βασανιστηρίων) δηλώσεις μετανοίας καὶ ἀποκηρύξεως.

Καλοῦν ἐκ τῶν κρατουμένων ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἔχουν ἐπισημάνει ὡς λιπόψυχους τὰ «λαγωνικά» τοῦ Κλωβοῦ μας Θεωρέλος, Τσάκωνας, Τζαβέλλας καὶ Μπίμπας. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ «σχεδίου» τῆς «ἀναμορφωτικῆς κτηνωδίας» τίθεται εἰς ἐνέργεια ἀπὸ τῆς 5)1)49 καὶ οἱ πρῶτοι κληθέντες στὴν Α.Μ. (νηστικοὶ καὶ διψασμένοι) εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Βαρδῆς Βαρδινογιάννης, 2) Σπῦρος Βελούδιος, 3) Βασίλης Τσιτσιφάκος, 4) Κουλεγᾶς Δημήτριος, 5) Κουγιουμτζόπουλος Ἡλίας, 19 ἐτῶν) καὶ δυὸ - τρεῖς ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ὑπέγραψαν ἀμέσως δηλώσεις καὶ «ἐτακτοποιήθησαν» ἐθνικῶς! Οἱ ἀνωτέρω 5 ἀρνοῦνται νὰ ὑπογράψουν δηλώσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου κρατοῦνται εἰς τὸ φυλάκιο τῆς Α.Μ. διὰ... τὰ περαιτέρω.

Ἡ ὥρα εἶναι 11 π.μ. (τῆς 5)1)49) καὶ οἱ 5 πρῶτοι καὶ «τυχεροὶ» κουρεύονται ἔξωθι τοῦ φυλακίου τῆς Α.Μ. (γιὰ νὰ βλέπουμε καὶ οἱ ὑπόλοιποι) καὶ κατόπιν ὄρθιοι δέχονται καρτερικῶς τὴ βροχὴ, τὸν ἀέρα καὶ τὸ χιόνι.

Πέρασαν ἔτσι περίπου 3 ὥρες (μέχρις ὅτου γευματίσουν οἱ «ἀναμορφωτὲς») καὶ παρουν τὶς «δέουσες» ἐντολὲς ἀπ' τὸ Γέρω Σούλη) καὶ ὕστερα ἀρχίζει ἡ ἐν λεπτομερείαις ἐφαρμογὴ τοῦ «σχεδίου».

Ἡ πρώτη φάσις περιλαμβάνει ξύλο μετὰ μουσικῆς (τὴν ὥρα πού τοὺς κτυποῦν μὲ τὰ ρόπαλα οἱ ἀλφαμίτες, τὸ μεγάφωνο τῆς Α.Μ. μεταδίδει εἰς τὴν «διὰ πασῶν» ἐθνικὰ «θύρια» καὶ «παιάνες»), ἐξαντλητικὴ ἀγγαρία, καὶ τὸ «καψόνι τοῦ ἀεροπλάνου» πού σημαίνει νὰ στέκεσαι στὸ ἓνα πόδι, μὲ τὸ ἄλλο προτεταμένο πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ μὲ τὰ χέρια εἰς θέσιν ἐκτάσεως.

Περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴ ὥρα οἱ 5 «τυχεροὶ» διατάσσονται ἀπὸ τοὺς ἀλφαμίτες νὰ βγάλουν τὰ σακκάκια τους καὶ νὰ λάβουν τὴν θέσιν ἀεροπλάνου! Συμμορφοῦνται ἀδιαμαρτυρήτως οἱ 5 δεσμῶτες καὶ παρατάσσονται «ἀεροπλανικῶς» πρὸ τοῦ φυλακίου τῆς Α.Μ.

Μετὰ τὴν παράταξιν οἱ δῆμιοι ἀλφαμίτες ἀρχίζουν νὰ βρίζουν καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ραβδοκοποῦν τὰ 5 σωματικά (ὄχι ὅμως ψυχικά) ράκη.

Οἱ κραυγὲς πόνου τῶν 5 βασανιζομένων φθάνουν ἀσθενέστατες εἰς τὸν κλωβόν μας, διότι φυσάει σφοδρὸς βορρῆς καὶ παίξει μὲ ἔνταση τὸ μεγάφωνο τῆς Α.Μ. διάφορα «ἀναμορφωτικά» ἐμβατήρια, πού πνίγουν τὰ βογγητά τους.

Σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας σωριάζονται στὸ χῶμα, ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν δημίων τους, οἱ 5 ἐξασθενημένοι καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀμυνθοῦν.

Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι κρατούμενοι παρακολουθοῦμε τὴ «μάχη» πού δίνουν οἱ ἄοπλοι μαχηταὶ τῆς Δημοκρατίας μὲ συγκίνησι καὶ ἐνδιαφέρον, δεδομένου ὅτι ἀπὸ τὴν ἔκβασιν τῆς μάχης αὐτῆς θὰ ἐξαρτηθοῦν πολλά.

Ἐὰν ἡ πρώτη ὁμάδα τῶν «πεινασμένων» καμφθῆ εὐκόλως τότε θὰ ἐπέλθῃ ραγδαίως ἡ κάμψις ἑκατοντάδων ἀγωνιστῶν τῆς Δημοκρατίας.

Μὲ σφιγμένη ἀναπνοὴ παρακολουθοῦν τὴν ἀπέλπιδα πάλη τῶν 5 ἀγωνιστῶν καὶ οἱ νεοφερμένοι Πελοποννήσιοι, πού γιὰ πρώτη φορὰ ἀπενίζον τὰς «ἀναμορφωτικὰς μεθόδους» τῆς Μακρονήσου. Συλλογίζονται, κι' αὐτοὶ ὁποία τύχη τοὺς ἀναμένει. Μὲ συνεχῆ ξυλοδαρμὸ καὶ μὲ οὐρλιαχτὰ φθάνου-

με στο σούρουπο, όποτε τὸ «χωνὶ» τῆς Α.Μ. διατάσσει: "Όλοι γρήγορα στὶς σκηνές τους! Κλινώμαστε στὶς σκηνές μας ἀλλ' ὅμως ἡ ἀγωνία μας ἀποκορυφούται. Θ' ἀνθέξουν ἄραγε, διερωτώμεθα, μέχρι πρωΐας;

Ἄργα τῆ νύχτα καὶ ἐνῶ βασιλεύει ἡ ἡσυχία (ὅλοι ἦταν ἄϋπνοι ἀλλὰ καὶ ἀμίλητοι στὶς σκηνές) ἀκούγεται ξαφνικὰ ἡ προσταγὴ τοῦ τρομεροῦ χωνιοῦ: 'Ο Μπίμπας (ὁ κλωβάρχης μας) νὰ ἔλθῃ ἀμέσως στὴν Α.Μ.

"Όσοι ἀκούσαμε αὐτὴ τὴν προσταγὴ παγώσαμε κυριολεκτικῶς.

«Προσπαθοῦμε, χωρὶς βέβαια ἀποδείξεις, νὰ μαντεύσουμε ὁποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα ἐκείνης τῆς «μάχης» καὶ ἂν αὕτη τελείωσε μὲ τὴν προσταγὴ τοῦ χωνιοῦ!

Δὲν πέρασε ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας καὶ ἀκοῦμε ποδοβολητὰ καὶ βλαστήμιες στὸν κλωβό. Κρατᾶμε τὴν ἀναπνοή μας καὶ δὲν ἀργοῦμε νὰ διαπιστώσουμε διὰ τῆς ἀκοῆς ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἀλφαμιτῶν - βασανιστῶν, ποὺ ἔφεραν κλωτσηδὸν τοὺς 5 ἡρωϊκοὺς δημοκράτες, οἵτινες ὑπῆρξαν ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ τῶν Σ.Φ.Α. Νικητές!

Τὸ ὑπόλοιπο τῆς νυκτὸς παρήλθε ἐν ἀϋπνίᾳ (πιστεύω πὼς πολλοὶ λίγοι ὑπῆρξαν ψύχραιμοι καὶ κοιμήθηκαν) καὶ τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ - πρωὶ μάθαμε πὼς οἱ 5 νικητὰ βρίσκονται ἀπομονωμένοι καὶ κατάκειτοι σὲ μιὰ μεγάλη σκηνή, στημένη στὴν κορυφὴ τοῦ κλωβοῦ μας.

Πρὶν ἀκόμη πάμε στὸ πρωῖνὸ προσκλητήριο ἔρχεται στὴ σκηνή μου ὁ μετ' ὀλίγον ἀναδειχθεὶς ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ Δημήτρης Τατάκης, μετὰ τοῦ ὁποῖου συμφωνοῦμε ὅπως συνεχισθῆ ὁ τίμιος ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἀγῶνας, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν μεγάλη νίκη τῶν 5 ἀπομονωθέντων ἀγωνιστῶν.

Στὸ σημερινὸ προσκλητήριο παρευρίσκεται καὶ ὁ ἀρχιαλφαμίτης Κοθρᾶς, ὁ ὁποῖος, μὲ τὴ βλάχικη προφορὰ του, δηλώνει: "Όποιους δὲν κάμ' δῆλουσι δὲ θὰ φύβγ' ζουντανὸς ἀπ' τοῦ Μακρονῆσι! Αὐτὰ ποὺ εἶδατ' εἶν' ψηλουπράματ' θὰ ἰδῆτ' χουνέρια ποὺ θὰ πιτάξ' οὐ νοῦ σας!

Τελικὰ μᾶς συνιστᾶ νὰ πᾶμε αὐθορμητῶς νὰ ὑπογράψουμε δήλωσι γιὰ νὰ μὴ φωνάξουμε «μάνναμ'» «μαννούλαμ!» Πρὶν φύγει ὁ ἀρχιαλφαμίτης, διατάσσει τὸν κλωβάρχη Μπίμπα νὰ πάῃ νὰ στείλῃ τοὺς 5 ἀπομονωθέντας στὴν Α.Μ. γιὰ νὰ κουβαλήσουν πέτρες. Πράγματι σὲ λίγο βγαίνουν ἀπ' τὴ σκηνή τους τὰ 5 τραυματισμένα λιοντάρια καὶ τραβοῦν σιγὰ - σιγὰ, σὰν νὰ παρακολουθοῦν κηδεῖα, πρὸς τὴν Α.Μ.

Ἐκεῖ τοὺς παραλαμβάνει ἓνας κρατούμενος χωροφύλαξ (πρόκειται γιὰ ἓνα χωροφύλακα ποὺ ὅπως θὰ ἰδοῦμε πιὸ κάτω διέπραξε τέρατα καὶ σημεῖα) ὀνόματι Ἐμμανουήλ Αἰγινήτης, ὁ ὁποῖος τοὺς ὑποχρεώνει βρίζοντάς τους χυδαία, νὰ κουβαλάνε νηστικοὶ καὶ ὑπὸ βροχὴν πέτρες μέχρι τὰς 5 1)2 μ.μ.

Τὴν ἐπομένη συνεχίζεται ἡ ἐξαντλητικὴ ἀγγαρία καὶ τὸ βράδυ, μετὰ τὸ συσσίτιο, ἀρχίζει στὴν Α.Μ. ματσούκι καὶ ἀεροπλανάκι!

Αὐτὴ ἡ μεσαιωνικὴ μέθοδος τὴν ὁποῖαν ἐφαρμόζουν οἱ εἰδεχθεῖς βασανιστὰι τῶν Σ.Φ.Α., προκαλεῖ ἀηδίαν καὶ ἀγανάκτησιν εἰς ὅλους τοὺς κρατου-

μένους, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς μεταβαίνει πρὸς ὑπογραφήν δηλώσεως.

Αὐτὴ ἡ ἀπροθυμία ἐξοργίζει τὸν σάτυρο Γέρω - Σούλη, ὅστις διατάσσει τοὺς ἀλφαμίτες νὰ καλέσουν καὶ ἄλλους κρατούμενους πρὸς ὑπογραφήν δηλώσεως, μὲ τὴν πρόσθετον ἐντολήν ὅτι ὅποιος δὲν ὑπογράψῃ νὰ τὸν λιανίσουν. Πράγματι τὴν ἐπομένη (8-1-1949) οἱ δῆμιοι φωνάζουν μὲ τὸ «χωνὶ» τὰ ἐξῆς ὀνόματα: 1) Τατάκης Δημήτρ., 2) Μιχαλάκης Ἰωάννης, 3) Μπαϊράμης Γεώργ., 4) Μόφορης Παναγ., 5) Παπαγιαννόπουλος Σωτήρης, 6) Σαραντόπουλος Κώστας, καὶ 7) Ἀλιμπέρτης Γεώργιος.

Πάντες οἱ ἀνωτέρω ἀρνοῦνται τὴν ὑπογραφήν δηλώσεως καὶ προστίθενται στὴν ομάδα τῶν 5, διὰ νὰ ὑποστοῦν καὶ αὐτοὶ μετ' ὀλίγον τὰ «Σούλεια βασανιστήρια». Δουλεύουν κι' αὐτοὶ στὴν πέτρα καὶ τὸ βράδυ ὅλοι μαζί (12 τὸν ἀριθμὸ) συγκεντρώνονται στὴν Α.Μ. γιὰ νὰ πάρουν τὸ «μεροκάματο» εἰς... ματσοῦκι, βροχὴ καὶ ἀεροπλανάκι!

Σὲ λίγο νέες φωνές! νέα βογγητά! νέα ἀγανάκτησις καὶ ἀγωνία.

Τώρα οἱ κρατούμενοι, παρὰ τὴν ἀσκουμένη τρομοκρατία, ἀρχίζουν νὰ ἐκδηλώνουν τὴν ἀγανάκτησί τους τόσο γιὰ τὴν πείνα καὶ τὴ δίψα ὅσο καὶ γιὰ τὰ ἐφαρμοζόμενα ἀπάνθρωπα βασανιστήρια.

Οἱ νεοφερμένοι Πελοποννήσιοι, ἐκδηλώνοντες κατὰ πρωτότυπον τρόπον τὴν ἀγανάκτησίν των, κρεμάνε στὰ σχοινιά τῶν σκηνῶν τους τὶς ρέγγες πού τους παραχωροῦν γιὰ συσσίτιο καὶ τὶς ὁποῖες δὲν τολμοῦν νὰ τὶς φάνε δίχως ψωμί καὶ κυρίως χωρὶς νερό. Ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι, τὰ θύματα τοῦ Γ' ψηφίσματος, φωνάζουμε πὼς ἐπιδιώκουν οἱ «ἀρμόδιοι» νὰ μᾶς πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴν δίψα. Ὁ Γέρω - Σούλης ὅμως ὄχι μόνον δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν ἀξιοθρήνητη κατάστασή μας ἀλλὰ τούναντίον προσπαθεῖ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῆ ποικιλοτρόπως.

Ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτὴ ἐπὶ τοῦ «ἀναμορφωτικοῦ» πεδίου δὲν ἔχει ἀποδοσι, ἀλλ' ὅμως ἀποδίδει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς «ληστείας».

Ὁ Γέρω βασανιστὴς Σούλης ἔχει πληροφορηθῆ ἀπὸ τοὺς «κεχαγιασμένους» του ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι πάνε στὴν «Καντίνα» καὶ ψωνίζουν, ὅτι φαγώσιμα βροῦν, ὅσο κι' ὅσο! Τὸ γεγονός αὐτὸ γιὰ τὸν «ἀρχιαναμορφωτὴ» τῶν Σ.Φ.Α. σημαίνει ὅτι ὑπάρχει παραδάκι καὶ πρέπει νὰ τὸ ξαφρίση!

Καθοδηγεῖ λοιπὸν τοὺς «κράχτες» του νὰ πλησιάσουν τοὺς Πελοποννήσιους, οἱ ὁποῖοι σημειωτέον ἔχουν ἀρχίσει καὶ λιποθυμοῦν ἀπὸ τὴν πείνα, καὶ νὰ τοὺς συστήσουν ἐὰν τυχὸν ἔχουν λεφτὰ νὰ τὰ δώσουν στὴν «KANTINA» γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ διάφορα τρόφιμα. Τὸ «κόλλο» πιάνει.

Οἱ δυστυχεῖς Μωραῖτες, πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ πεθάνουν τῆς πείνας μαζεύουν ὅτι χρήματα ἔχουν — 30.000.000 περίπου δηλ. 30.000 σημερινές) καὶ τὰ δίνουν στὸν «Καντινιέρη» — δηλ. στὸν ταμῖα τοῦ Σούλη — γιὰ νὰ φέρῃ διὰ λογαριασμό τους τρόφιμα. Ὁ «καντινιέρης» ὅμως ἀντὶ γιὰ τρόφιμα (ἐλάχιστα τρόφιμα ψώνισε) πάει καὶ κάνει τὰ χρήματα τῶν ἀφελῶν Πελοποννησίων (ἐν συνεννοήσει βέβαια μὲ τὸν Σούλη) στάμνες, ἀλουμινένια κύπελλα καὶ πορτοκάλια! Εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ ἀναφέρω πὼς τὰ ὡς ἀνω

«προϊόντα» τῆς ληστείας τὰ ἔδωσαν ὑποχρεωτικῶς εἰς τοὺς Πελοποννησίους καὶ εἰς τιμὴν λίαν... μὴ συμφέρουσα!

Κατάλαβαν βέβαια οἱ πονηροὶ Μωραῖτες τὴν «νομμοποιημένη» ληστεία. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ διαμαρτυρηθῆ.

Μόνο ἓνας ξανθωπὸς Ὀλύμπιος ἔλεγε χαριτολογῶν: ὁ Σούλης ἀγόρασε μὲ τὰ λεφτά μας κανάτια γιὰ νὰ μᾶς τὰ σπάσῃ ὁ Κοθρᾶς στὰ κεφάλια μας!

Ἴδου λοιπὸν τὸ «Ἑλληνοπρεπὲς» ἔργον τῆς «Ἐθνικῆς Κολυμβήθρας»!

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῖ καταπλέει στὸ λιμανάκι τῶν Σ.Φ.Α. τὸ καϊκι ποὺ μᾶς φέρνει τὰ τρόφιμα. Μὲ τὸ καλμάρισμα τοῦ καιροῦ καλμάρισε καὶ ἡ πείνα μας, διότι πήραμε καὶ μερικὲς μερίδες ψωμι ἀναδρομικῶς! Τώρα ἡ σκηνὴ τῆς ἀπομονώσεως περιλαμβάνει ἐν ὄλῳ 12 ἄτομα (ὑπάρχουν ὅπως προαναφέραμε καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἀπομονωμένοι ἐκ τῶν ὑπολομμάτων τοῦ ἀριστεροῦ κλωβοῦ, ποὺ δὲν τοὺς ἔχουν ἀκόμη βάλλει στὴν «ἀναμόρφωση») ποὺ ξεκινοῦν κάθε πρωῖ, εἰς φάλαγγα κατ' ἄνδρα, γιὰ ἀγγαρία. Τὸ βράδυ οἱ ὡς ἄνω ἀπομονωμένοι, ἀφοῦ πρωτίστως διέλθουν ἀπὸ τὸ φυλάκιο τῆς Α.Μ. πρὸς εἰσπραξίν τοῦ... ἡμερομισθίου, γυρίζουν κατατσακισμένοι γιὰ τὸν πολῦτιμο ὕπνο.

Ὅσο περνοῦν οἱ ἡμέρες αὐξάνουν καὶ τὰ βασανιστήρια καὶ τοῦτο διὰ νὰ τρομοκρατηθοῦμε οἱ ὑπόλοιποι κρατούμενοι οὕτως ὥστε ὅταν κληθοῦμε πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ... λογαριασμοῦ μας νὰ εἴμεθα ἐνήμεροι περὶ τῶν συνειπειῶν τῆς ἀρνήσεώς μας.

Εἰς τὰς 15)1)1949 τὸ «χωνὶ» φωνάζει τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα.

1) Μιχάλης Γρηγοράκης, 2) Βασίλης Γεωργόπουλος, 3) Βασίλης Φραγκάκος, 4) Σταῦρος Λεωτσάκος, 5) Παναγιώτης Σουγκλάκος, 6) Νικήτας Σουγκλάκος, 7) Βασίλης Παναγιωταράκος, 8) Νικόλαος Κόλλιας καὶ 9) Γιάννης Φουντουλάκης.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ἔχουν τὴν τιμητικὴν τους οἱ Λάκωνες, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἔχουν ὑπογράψει δήλωσι ἐνώπιον τῶν εἰσηγητῶν τοῦ Στρατοδικείου καθ' ὅτι ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰν κατηγορίαν, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ ἀλληλεγγύην πρὸς τοὺς ἀμυνομένους συγκρατούμενους τῶν ἀποφασίζουσιν νὰ ἀντισταθοῦν καὶ νὰ μὴ ὑπογράψουν ἀμαχητὶ τὴν νέαν των δήλωσιν. Δηλώνουν λοιπὸν ὅλοι τους στὴν Α.Μ. πὼς δὲν ὑπογράφουν.

Κατόπιν τούτου ἐπακολουθεῖ τὸ κούρεμα καὶ ἡ ὀρθοστασία ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν τοῦ Χιώτη ἀλφαμίτη Λευτεράκη (αὐτὸς δὲν ὑπῆρξε βασανιστής, ὅπως θὰ ἰδοῦμε στὴ συνέχεια τῆς ἀφηγήσεως, ἀλλ' ὅμως ἐκούραζε μὲ τὴν φλύαρον προπαγάνδα του) ποὺ τοὺς ἔψελνε ἀδιακόπως.

Παραδόξως ὅμως μόλις σουρούπωσε τοὺς ἔδιωξε ὁ Κοθρᾶς, ὅστις ὅμως εἶχε καλέσει προηγουμένως στὴν Α.Μ. τὸν κλωβάρχη καὶ τὸν διέταξε νὰ στήσῃ μία ξεχωριστὴ σκηνὴ γι' αὐτοὺς τοὺς 9, χωρὶς νὰ τοὺς κακοποιήσουν. Πολλοὶ κρατούμενοι ἐθεώρησαν τὸ «ἀναίμακτο» ξέμπλεγμα τῶν ὡς ἄνω 9 ὡς ἀπαρχὴν ὑφέσεως.

Πόσον τρομερὰ εἶχαν πλανηθῆ!

Τὰ μεσάνυχτα ἐφορμοῦν οἱ ἀλφαμίτες στή σκηνή τῶν Λακῶνων καὶ ἀρχίζουν νὰ τοὺς κτυποῦν λυσσαλέα καὶ ἀδιάκριτα.

Τὸ τί ἐπηκολούθησε εἶναι αὐτονόητον. Οἱ φωνές καὶ τὰ οὐρλιαχτὰ σκορποῦν φρίκη στοὺς κρατουμένους, πού ζοῦν καὶ πάλι στιγμὲς τρόμου καὶ ἀγωνίας, ὅπως συνέβη καὶ μὲ μία προηγούμενη ἐπιδρομὴ (νυχτερινή) τῶν ἀλφαμιτῶν σὲ μία σκηνή 26 ἀπομονωμένων φαντάρων.

Ὅπως τότε ἔτσι καὶ τώρα ξυπνάμε τρομαγμένοι καὶ προσπαθοῦμε νὰμαντεύσωμε τί ἀκριβῶς συμβαίνει. Ἀπὸ τὴν λυσσαλέα αὐτὴ ἐπίθεση τῶν ἀλφαμιτῶν κάμπτεται ἀμέσως ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν Λακῶνων Βασίλης Γεωργόπουλος, ὁ ὁποῖος λέει εἰς τὸν Κοθρά:

Μὴ μᾶς κτυπάτε ρε παιδιά, ἐμεῖς ἔχουμε ὑπογράψει δηλώσεις!

Ὁ Βλαχοκοθρᾶς μόλις ἀκούει αὐτὲς τὶς φράσεις διατάσσει ἀμέσως.... παῦσιν πυρός! Ἀρχίζει κατόπιν νὰ ρωτᾷ μὴ τυχὸν κτυπήθηκε — τί τραγικὴ εἰρωνεία! — κανένα ἀπ' τὰ πιδιά! Ἐν συνεχείᾳ δίνει διαταγὴ νὰ πάρουν ὅλοι τὰ ροῦχα τους καὶ νὰ πάνε στὶς πρῶτες σκηνὲς πού ἔμεναν. Ὅλοι τὰ μάζεψαν πλὴν δύο (ὁ Παναγιωταράκος καὶ ὁ Κόλλιας) οἵτινες ἐδήλωσαν στὸν Κοθρὰ πὼς δὲν ὑπογράφουν δήλωσι.

Τὸ τί ὑπέστησαν οἱ ὡς ἄνω δύο ἠλιοκαμμένοι καὶ λεβεντόκορμοι Λάκωνες ἴσως νὰ μὴν περιγράφεται. Τοὺς πῆραν στὸ φυλάκιο τῆς Α.Μ. ὅπου τοὺς ἔγδυσαν καὶ τοὺς βασάνισαν καννιβαλιστὶ (τοὺς κτυποῦσαν μὲ ἀγκαθωτὸ σύρμα) μέχρι πρωίας. Τὰ ξημερώματα τοὺς μετέφεραν ἐν ἀφασίᾳ στή σκηνή τῆς ἀπομονώσεως. Τώρα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπομονωμένων ηὔξηθη εἰς 14. Τὴν ἰδίᾳ ἡμέρα — 16-1-1949 — πῆγα στή σκηνή τῶν συμπατριωτῶν μου Λακῶνων, τοὺς ὁποίους βρῆκα συγκεντρωμένους, προφανῶς λόγῳ τῆς χλιαρᾶς τῶν ἀμύνης. Τοὺς ἐξήγησα ὅτι καὶ αὐτὸ πού ἔκαναν ἦτο ἀρκετὸν, ἀφοῦ ἄλλως τε εἶχαν κάμει δήλωσι ἐνώπιον τῶν εἰσηγητῶν τοῦ Στρατοδικείου. Ὑστερα καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν μεσαιωνικὴ μεταχείρισι τῶν Παναγιωταράκου καὶ Κόλλια, σκεπτόμεθα κατὰ ποῖον τρόπον θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀντιδράσωμεν ἀποτελεσματικώτερον.

Ἡ φοβερὴ νύχτα τῆς 19ης Ἰανουαρίου 1949

Ἀποφασίζουμε λοιπὸν νὰ εἰδοποιηθοῦν ὅλοι οἱ συγκρατούμενοι ὅπως εἰς περίπτωσιν παρομοίας νυχτερινῆς ἐπιδρομῆς τῶν ἀλφαμιτῶν ξεσηκωθοῦν καὶ φωνάζουν Αἴσχος! Βοήθεια! Μᾶς σκοτώνουν! Ἡλπίζαμεν οἱ ἀφελεῖς ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ συνεκινούντο οἱ βασανιστὲς καὶ θὰ ἐμετριάζετο ἡ λύσσα τους.

Δυστυχῶς ὁ χρόνος μᾶς διέψευσε οἰκτρῶς. Δὲν περνοῦν τέσσαρες πέντε ἡμέρες καὶ τὸ «χωνὶ» ἀρχίζει νὰ φωνάζη ὀνόματα.

Ὅλοι κρατᾶμε τὴν ἀναπνοή μας, γιατί στὸ «χωνὶ» εἶναι ὁ τρομερὸς βασανιστὴς Σταῦρος ὁ Λαζός, πού μὲ τὴ βαρεῖα φωνή του ἀρχίζει: Ὁ Μαυρῆς